

Strednodobý fiškálny výhľad na roky 2023 až 2026
Hodnotenie programu stability

Ján Tóth

Základné informácie o stanoviskách RRZ

Ústava SR, čl. 55a:

- *„Slovenská republika chráni dlhodobú udržateľnosť svojho hospodárenia, ktoré sa zakladá na transparentnosti a efektívnosti vynakladania verejných prostriedkov. Na podporu cieľov podľa predchádzajúcej vety ústavný zákon upravuje pravidlá rozpočtovej zodpovednosti, pravidlá rozpočtovej transparentnosti a pôsobnosť Rady pre rozpočtovú zodpovednosť.“*

Ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti:

- *„S cieľom dosiahnuť dlhodobú udržateľnosť hospodárenia Slovenskej republiky, posilniť transparentnosť a efektívnosť vynakladania verejných prostriedkov a v snahe podporiť dlhodobú konkurencieschopnosť Slovenskej republiky s prihliadnutím na požiadavku ekonomickej a sociálnej spravodlivosti a solidarity medzi súčasnými a budúcimi generáciami“ vznikla v roku 2012 Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) ako nezávislý orgán monitorovania a hodnotenia vývoja hospodárenia Slovenskej republiky.*
- Úlohou RRZ je poskytovať verejnosti odborné, komplexné a politicky neovplyvnené informácie o vývoji verejných financií.

Hlavné závery RRZ

- Rozpočtové ciele vlády v súlade s výdavkovými limitmi
- Odhad deficitov MF SR mierne nižší ako odhad RRZ („realistický“)
- **Ciele v programe stability bez dostatočných opatrení**
- Potreba opatrení pre splnenie výdavkových limitov:
 - **1 mld. € pre 2024**
 - **dodatočných 1,3 mld. € pre 2025**

- **Dlhodobá udržateľnosť hlbšie v pásme vysokého rizika (>5% HDP) – posledný odhad na úrovni 5,9 % HDP**
- Hlavnými cieľmi v najbližších rokoch by mali naďalej zostať
 - **stabilizácia dlhu**
 - **dôsledné plnenie výdavkových limitov** a vytvorenie predpokladov pre ďalšie znižovanie dlhu v budúcnosti

Strednodobý fiškálny výhľad

(odhad RRZ bez dodatočných opatrení)

Prehľad základných ukazovateľov rozpočtu podľa RRZ (ESA2010, % HDP)

	2022	2023	2024	2025	2026
RRZ scenár (saldo hospodárenia verejnej správy)	-2,0	-6,2	-4,6	-4,9	-4,6
Štrukturálne saldo	-1,0	-4,3	-4,6	-5,1	-4,8
Hrubý dlh VS	57,8	58,2	59,1	60,1	62,6
Čistý dlh VS	47,7	50,6	52,3	54,5	56,7
Fiškálny impulz (+ znamená reštrikciu, - expanziu)	2,8	-6,7	3,1	0,5	0,9

Zdroj: ŠÚ SR, RRZ

- RRZ predpokladá, že **schodok neklesne do 2026 pod 4,6 % HDP**
- **Štrukturálny deficit sa v 2023 medziročne zhorší o 3,2 % HDP o ostane vysoký pod 5% HDP.**
- Dlh bude nad (klesajúcim) horným limitom dlhovej brzdy o viac ako 11 p.b. v 2026

Odhad RRZ voči programu stability

Porovnanie salda a dlhu VS očakávaného v programe stability s odhadom RRZ (v % HDP)

	2022 S	2023	2024	2025	2026
Saldo VS - PS 2023-2026 (ciele vlády)*	-2,0	-6,3	-3,9	-3,2	-2,2
Hrubý dlh VS - PS 2023-2026 (ciele vlády)	57,8	58,7	58,5	57,1	57,7
Saldo VS - PS 2023-2026 (východiská rozpočtu)	-2,0	-6,3	-4,7	-5,2	-4,9
Saldo VS - prognóza RRZ	-2,0	-6,2	-4,6	-4,9	-4,6
- rozdiel		0,1	0,1	0,2	0,3
Hrubý dlh VS - PS 2023-2026 (východiská rozpočtu)	57,8	58,7	59,3	59,8	63,1
Hrubý dlh VS - prognóza RRZ	57,8	58,2	59,1	60,1	62,6
- rozdiel		0,5	0,3	-0,3	0,5

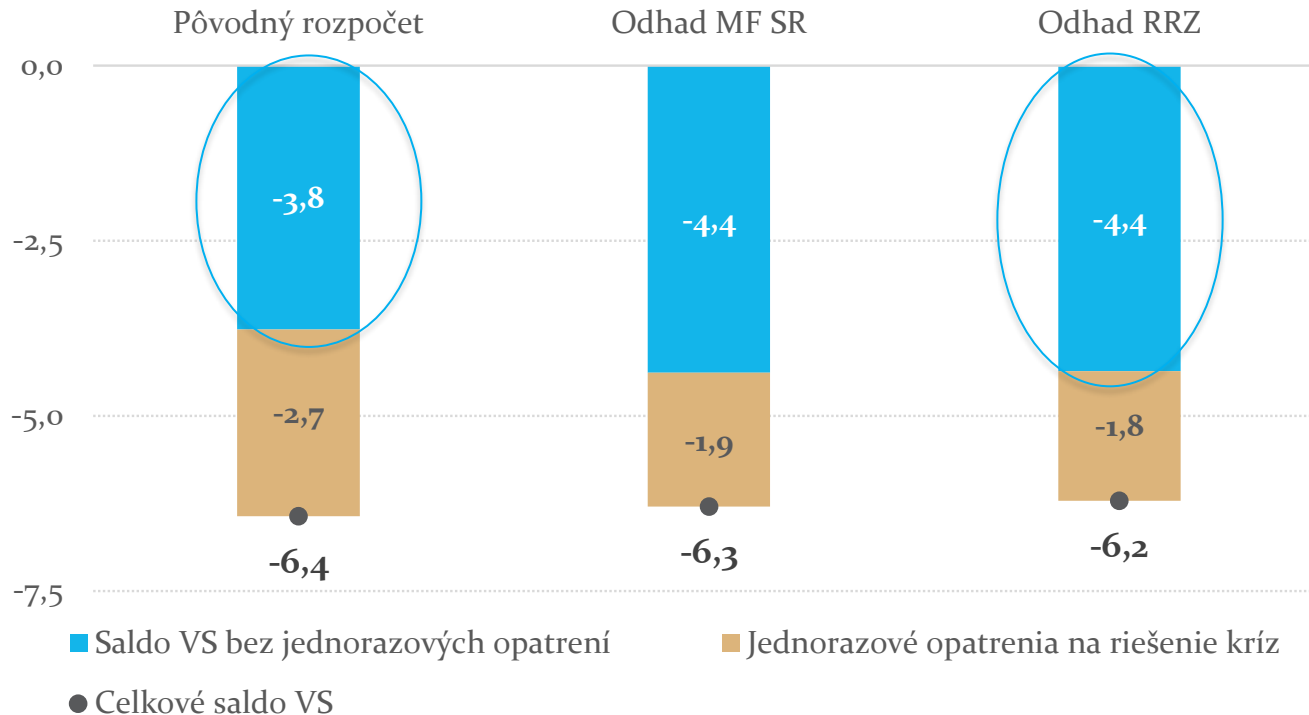
*- údaje 2023-2026 vychádzajú z cieľov zverejnených v programe stability.

Zdroj: MF SR, RRZ

- **Predpokladáme nižšie deficity** o 0,1 % HDP až 0,3 % HDP
- Voči cieľom je odchýlka vláde **chýbajú opatrenia:**
 - 0,7 % HDP v 2024
 - 1,7 % HDP v 2025
 - 2,4 % HDP v 2026

Deficit v roku 2023

Saldo hospodárenia verejnej správy v roku 2023 (v % HDP)

Deficit v roku 2023 mierne nižší ako rozpočtovaný

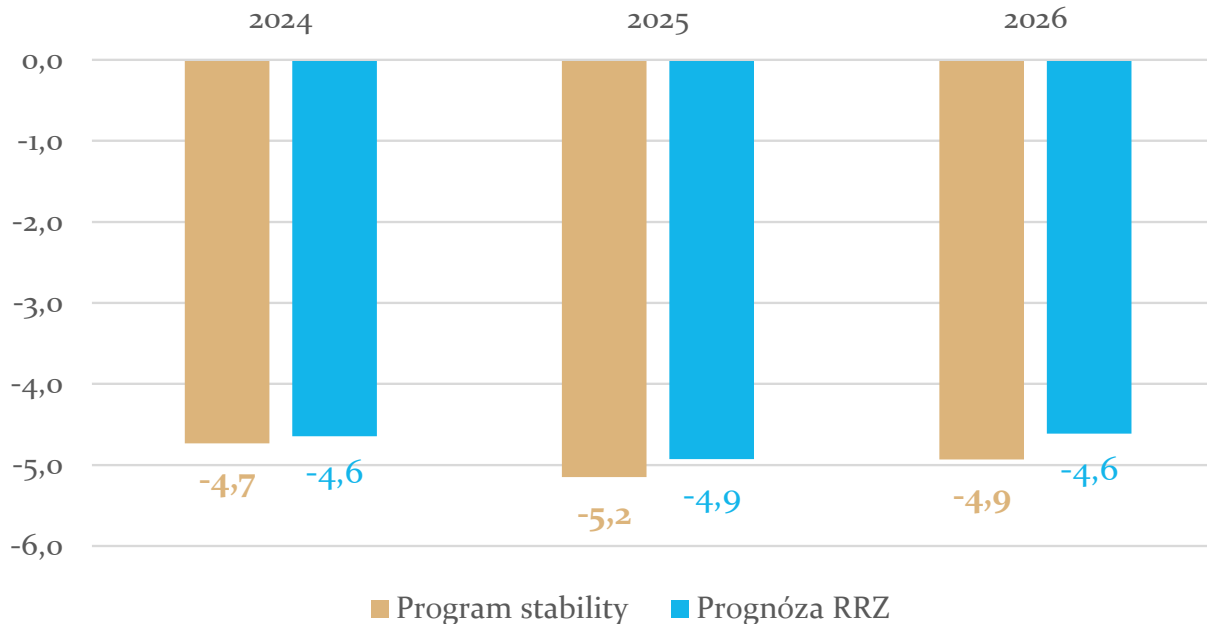
...úspora však vyplýva z nižších výdavkov na jednorazové opatrenia

- Odhad RRZ:
 - nižší o 0,2 % HDP (371 mil. eur) ako rozpočet
 - oproti odhadu MF SR nižší o 0,1 % HDP (36 mil. eur)
 - bez jednorazových opatrení vyšší o 0,6 % HDP (659 mil. eur) v porovnaní s pôvodne schváleným rozpočtom

Strednodobý výhľad 2024 – 2026

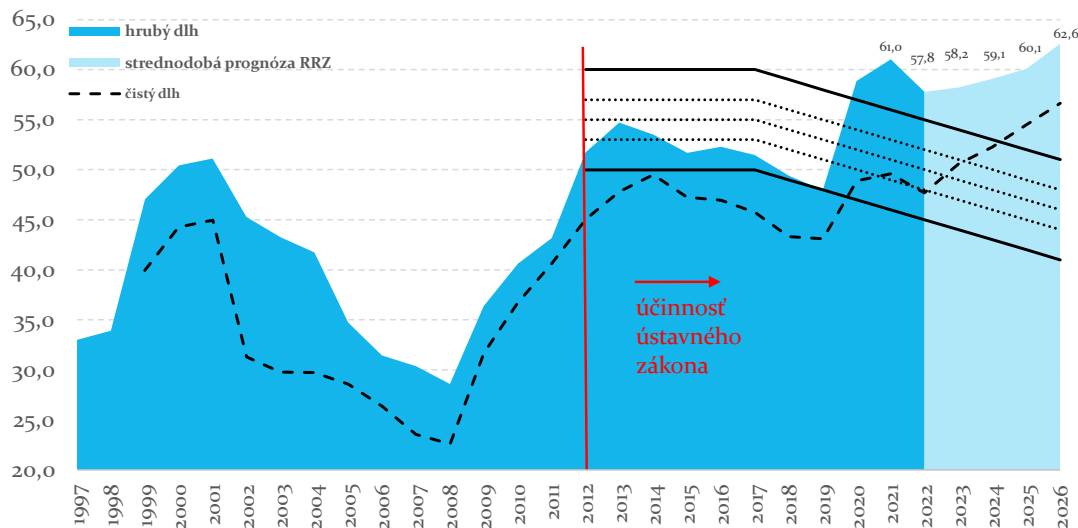

Graf: Prognóza vývoja pre saldo hospodárenia VS (v % HDP)

Vývoj verejného dlhu podľa RRZ

Hrubý dlh dosiahne v roku 2026 úroveň 62,6 % HDP. Čistý dlh sa zvýši na úroveň svojho historického maxima 56,7% HDP. Ani dočasný vplyv vysokej inflácie v rokoch 2022 až 2024 nezabezpečí stabilizáciu dlhu.

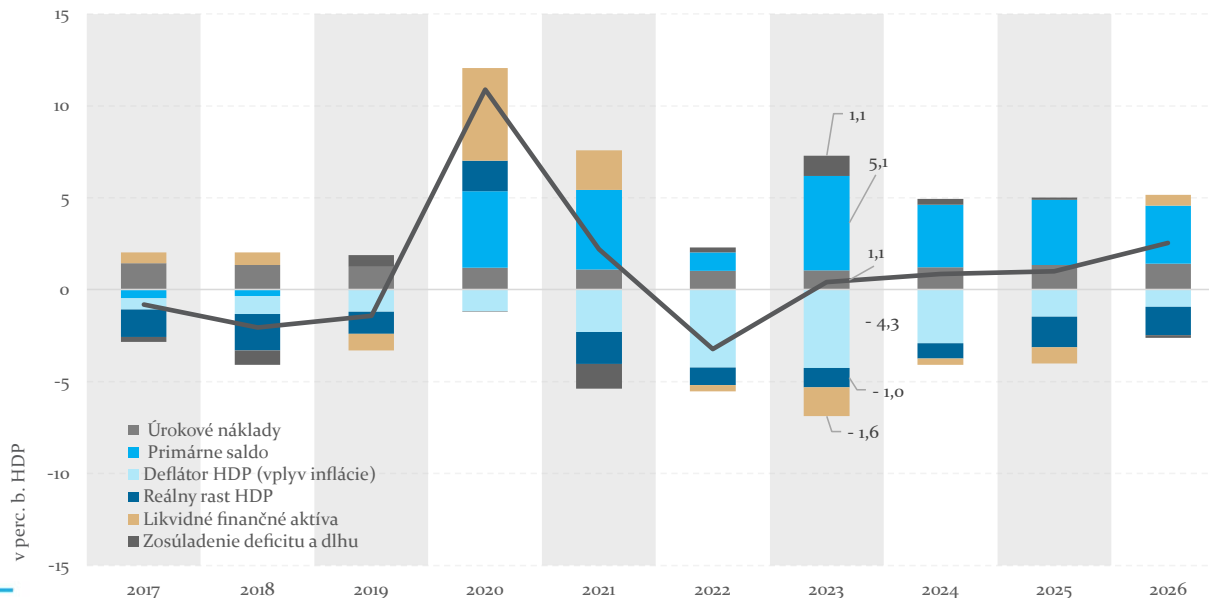

V kombinácii s každoročným poklesom sankčných pásiem dlhovej brzdy, bude úroveň hrubého dlhu v roku 2026 vzdialená od najvyššieho sankčného pásma dlhovej brzdy až o 11,6 p.b.

Príspevky k medziročnej zmene dlhu

Kumulatívny vplyv hospodárenia vlády v rokoch 2023-2026 by prispel k nárastu hrubého dlhu o 15,2 percentuálnych bodov. Na pokles dlhu pôsobí vysoká miera inflácie a reálny rast HDP (očistený o vplyv úrokov), kumulatívne o 9,6 p.b.

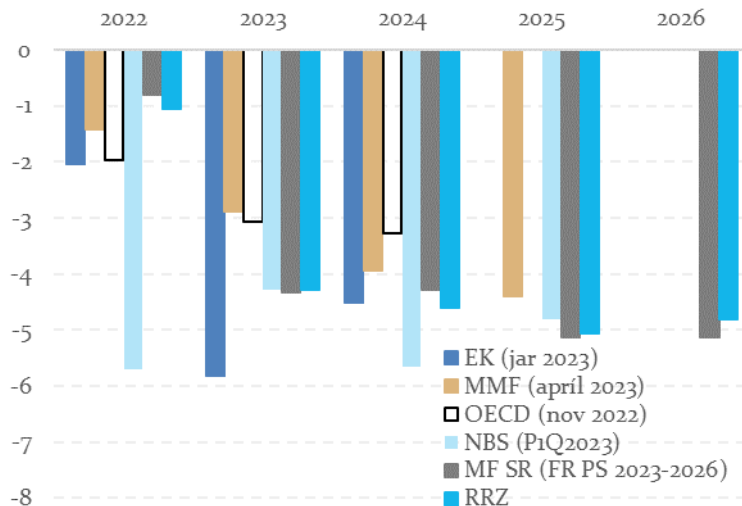

Štrukturálne saldo na vysokých úrovniach

	2022	2023	2024	2025	2026
1. Saldo verejnej správy	-2,0	-6,2	-4,6	-4,9	-4,6
2. Cyklická zložka	0,1	-0,1	-0,1	0,1	0,2
3. Jednorazové efekty	-1,1	-1,8	0,0	0,0	0,0
4. Štrukturálne saldo (1-2-3)	-1,0	-4,3	-4,6	-5,1	-4,8
5. Zmena štrukturálneho salda ($\Delta 4$)	0,3	-3,2	-0,3	-0,5	0,3

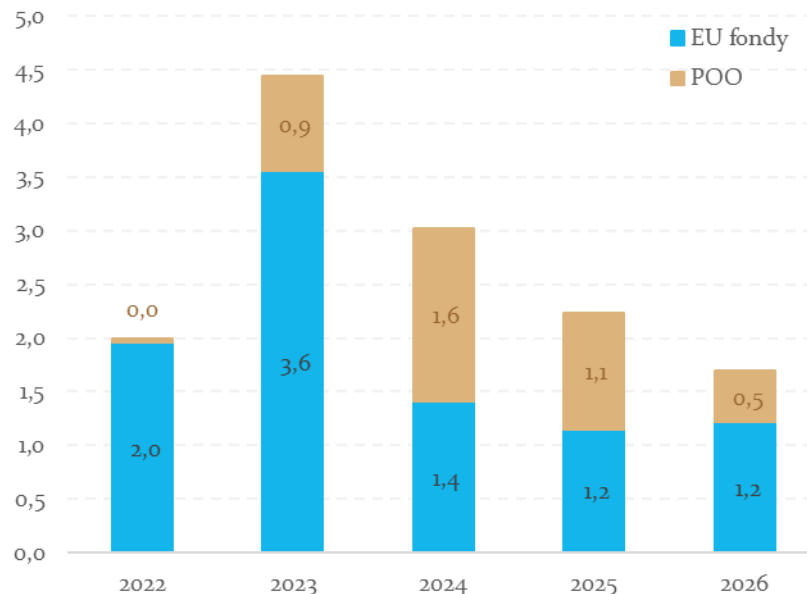
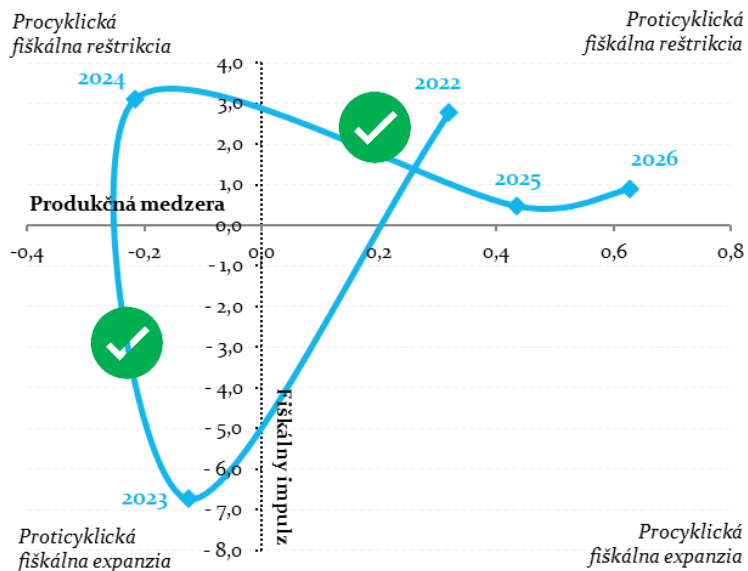

Zdroj: RRZ

- Štrukturálny deficit až 4,3 % HDP v 2023
- Zhoršenie o 3,2 % HDP oproti 2022
- oneskorená indexácia výdavkov
- opatrenia prijaté počas 2022 (s účinnosťou od 2023)
- bezpečnostno-energetická kríza

Roky 2025-2026 vhodné pre silnejšiu proticyklickú konsolidáciu

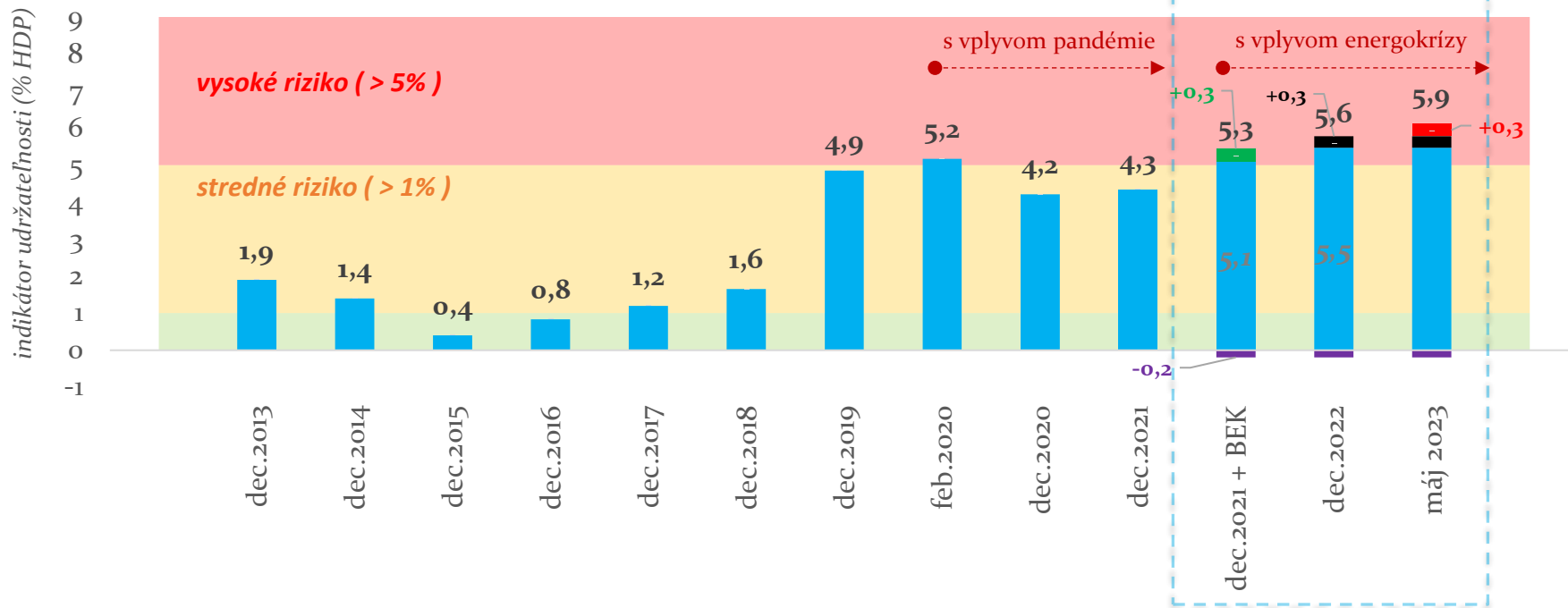

- Výrazná proticyklická fiškálna expanzia kvôli dostupnosti eurofondov, ale aj zhoršením štrukturálneho salda.
- Roky 2024-2025 vhodné pre výraznejšiu konsolidáciu.

Dopad na dlhodobú udržateľnosť

- **Zhoršenie udržateľnosť o 0,3% HDP voči 2022:**
 - Zavedenie obedov zadarmo – zhoršenie o 0,1 % HDP;
 - Predpokladané využitie časti zdrojov na krúžkovné po roku 2024 – zhoršenie o 0,1 % HDP;
 - Ostatné zmeny – zhoršenie o 0,1 % HDP;
- Naďalej sú **prijímané ďalšie opatrenia zhoršujúce udržateľnosť**, hoci energo-kríza odznieva.
- **Budúce významné úspory z naviazania dôchodkového veku na dĺžku života** (nie sú ukotvené ústavným zákonom a nabiehajú až po roku 2030).

Dlhodobá udržateľnosť hlbšie v pásme vysokého rizika kvôli rozpočtovej politike

Aktualizácia limitu verejných výdavkov

Prepočet RRZ ako by v súčasnom období vyzerala aktualizácia limitu verejných výdavkov

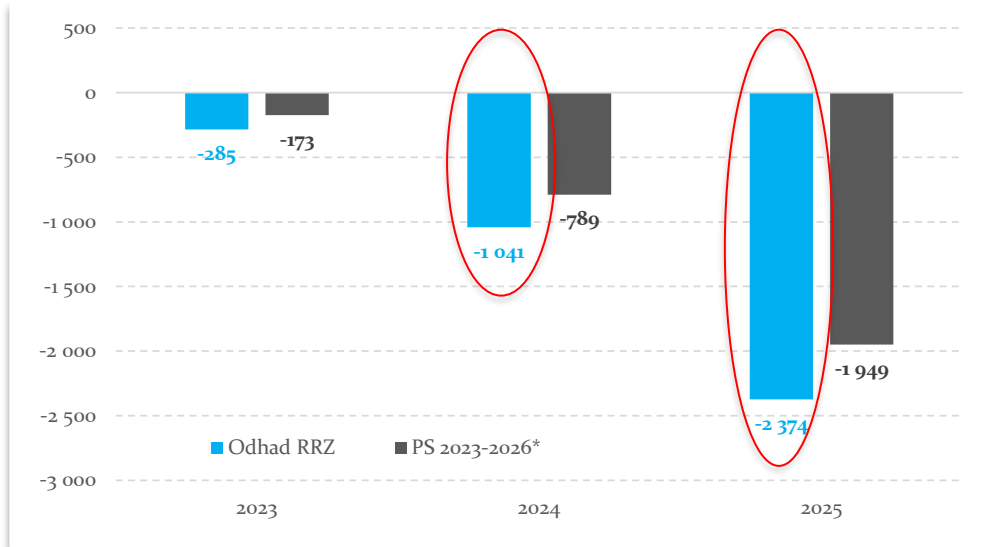
Berie do úvahy legislatívu schválenú od začiatku roku 2023

(v mil. Eur)	2023	2024	2025 <i>Poznámka</i>
1. Platný limit verejných výdavkov	41 321	44 309	45 621
2. Vplyv legislatívnych opatrení (a+b-c-d)	391	-103	-122
a. Vplyv zmeny registračného poplatku na osobných autách	-14	-27	-27 <i>Kvantifikácia IFP</i>
b. Vplyv zrušenia koncesionárskych poplatkov	-35	-76	-77 <i>Kvantifikácia VpDP</i>
c. Valorizácia dôchodkov	-415	0	18 <i>Kvantifikácia RRZ</i>
- Dôchodky v sociálnej poisťovni	-491	0	21
- Minimálne dôchodky + 13. dôchodky + PHN	21	0	-1
- Príjmy DPH	55	0	-2
d. Mimoriadna valorizácia rodičovského príspevku	-25	0	0 <i>Kvantifikácia RRZ</i>
Aktualizovaný limit verejných výdavkov (1+2)	41 712	44 206	45 499
<i>Pozn.: znamienka pri jednotlivých opatreniach (a. až d.) vyjadrujú vplyv na saldo verejnej správy</i>			
			<i>Zdroj: IFP, VpDP, RRZ</i>

Úprava valorizácie dôchodkov zvyšuje limit výdavkov v roku 2023, keďže z dlhodobého hľadiska má zanedbateľný vplyv na udržateľnosť verejných financií

Odhad plnenia limitu verejných výdavkov

Výhľad splnenia limitu (ESA2010, mil. eur)

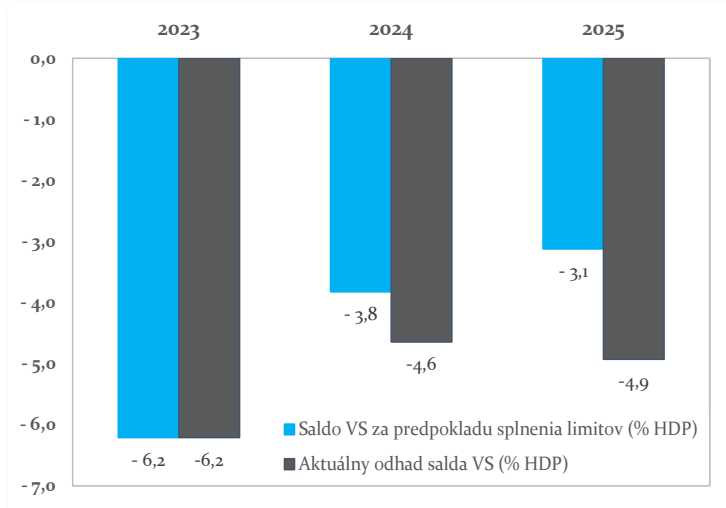
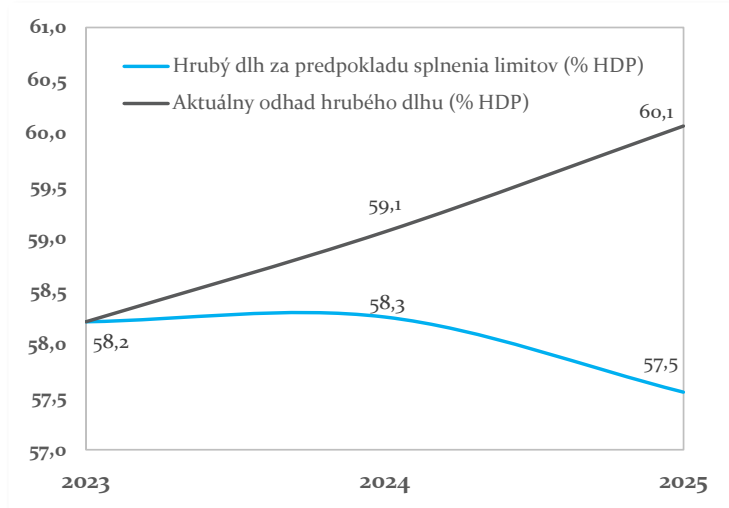
- **Potreba konsolidačných opatrení 1 mld. € v 2024 a dodatočných 1,3 mld. € v 2025**
- Bez rizík identifikovaných RRZ odhadom, v čase výpočtu limitu bol rozpočet na rok 2023 v súlade s limitom, na roky 2024 a 2025 chýbali opatrenia za 360 resp. 926 mil. eur
- Prijatie opatrení zhoršujúcich saldo v roku 2023 (napríklad obedy zadarmo) a pretrvávajúce riziká v rozpočte podľa odhadu RRZ tieto sumy zvýšili

Efekt splnenia limitu verejných výdavkov na deficit a dlh

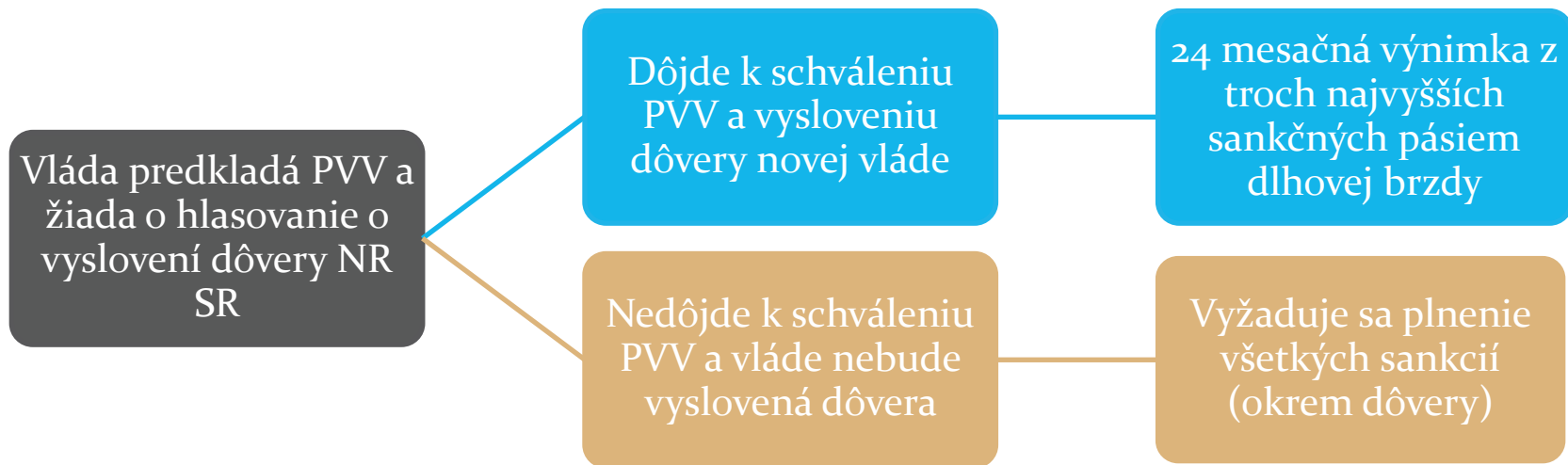
Splnenie limitu verejných výdavkov v rokoch 2024 a 2025 by viedlo k zníženiu dlhu na 57,5 % HDP na konci 2025

Deficit by sa znížil na 3,1 % HDP v 2025 a teda pod 3% HDP do 2026

Dlhová brzda – postup po vymenovaní novej vlády

Limit verejných výdavkov

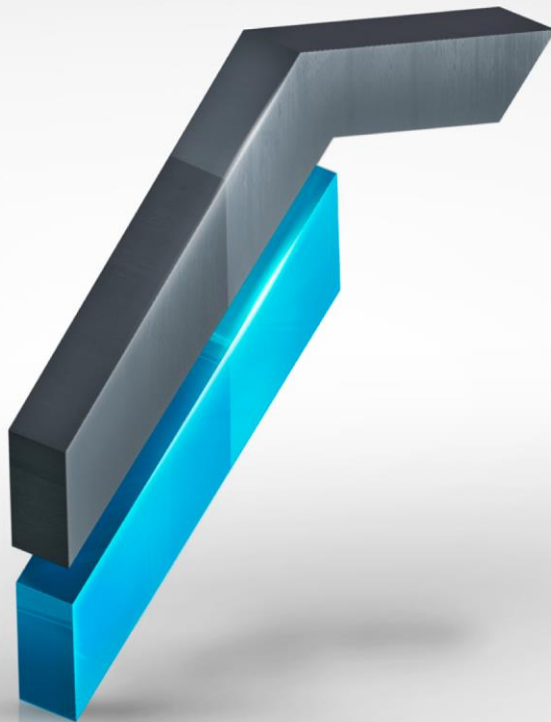
** Aktualizuje sa o vplyvy legislatívnych zmien ovplyvňujúcich príjmy alebo dlhodobú udržateľnosť a o platné sankcie dlhovej brzdy (ak vláde nebude vyslovená dôvera, limity budú nastavené na vyrovnaný rozpočet v roku 2024)*

Kancelária Rady pre
rozpočtovú zodpovednosť

TWIN CITY B
Mlynské nivy 12
821 09 Bratislava
Slovakia

www.rrz.sk

Ďakujem za pozornosť!

Doplňujúce informácie

Odchýlky od deficitov v programe stability

Tab : Porovnanie odhadu RRZ pre saldo VS s programom stability(mil. eur)

	2024	2025	2026
Saldo VS podľa PS 2023-2026 v mil. eur	-6 081	-7 069	-7 074
Saldo VS podľa PS 2023-2026 v % HDP	-4,7	-5,2	-4,9
Vplyvy na saldo VS spolu:	86	351	514
- v % HDP	0,1	0,3	0,4
1. Daňové a odvodové príjmy	-60	-56	372
2. Nedaňové príjmy	54	106	177
3. Sociálne dávky a transfery	-59	-183	-251
4. Vzťahy s rozpočtom EÚ	112	313	502
5. Výdavky štátneho rozpočtu	550	724	263
6. Hospodárenie samospráv (bez daňových príjmov)	-333	-420	-547
7. Výdavky v zdravotníctve	-225	-73	45
8. Hospodárenie ostatných subjektov VS	-128	-251	-246
10. Ostatné vplyvy	178	191	200
11. Jednorazové opatrenia na riešenie krízových situácií	-6	0	0
Saldo VS podľa prognózy RRZ v mil. eur	-5 996	-6 718	-6 560
Saldo VS podľa prognózy RRZ v % HDP	-4,6	-4,9	-4,6

Pozn.: znamienka vyjadrujú vplyv na saldo VS

Zdroj: MF SR, RRZ